

เอกสารอ่านประกอบหลักสูตรการอ่าน
โครงการเพื่อครูภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรม
สถาบันภาษาไทยสิรินธร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 6

อ่านอย่างวิเคราะห์ (2) ประสบการณ์กับความจริง-เท็จ

เมื่อผู้เขียนอ้างว่าสิ่งที่เขียนเป็นข้อเท็จจริง มิได้หมายความว่าสิ่งที่เขียนเป็นความจริงเสมอ เนื่องจากข้อเท็จจริง (fact) อาจเป็นจริง (true) หรือเป็นเท็จ (untrue) ก็ได้ เช่น มีข้อเท็จจริงที่เป็นจริง ตามรายงานของพนักงานสอบสวนว่า *คราบเลือดที่เกิดเหตุมี DNA ของผู้เสียชีวิต และ DNA ของผู้อื่น* แต่ภายหลังพบว่าเจ้าหน้าที่พิสูจน์ DNA สะเพร่านำคราบเลือดอื่นไปตรวจสอบพร้อมกับคราบเลือดของผู้ตาย *คราบเลือดที่เกิดเหตุมี DNA ของผู้เสียชีวิต และ DNA ของผู้อื่น* กลับกลายเป็นเท็จไป ในทำนองเดียวกัน ข้อคิดเห็นก็อาจเป็นจริงหรือเป็นเท็จได้ แม้ข้อคิดเห็นจะไม่ได้เกิดขึ้นจากประสบการณ์ และมีโอกาสเป็นความเท็จได้สูง แต่ก็มีข้อคิดเห็นบางประการ จัดว่าเป็นความจริงในเชิงทฤษฎี ซึ่งมีโอกาสเป็นความจริงได้สูง

นอกจากผู้อ่านต้องรู้จักแยกความเท็จกับความจริงออกจากกันแล้ว ผู้อ่านยังควรรู้จักพิจารณาด้วยว่า ข้อความที่อ่านนั้น ไม่ว่าจะ เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นมีความจริงหรือความเท็จมากน้อยเพียงใด พิสูจน์ให้ผู้อื่นเห็นจริงตามได้หรือไม่ ความจริงและความเท็จนี้สัมพันธ์กับประสบการณ์โดยตรง บางกรณีอาจสัมพันธ์กับความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ในเชิงทฤษฎี

ข้อความ 1: *งูตัวที่เลื้อยเข้ามาในบ้านมีสีดำ*

ทุกคนที่เห็นงูตัวนี้ (คือทุกคนมีประสบการณ์ร่วม) ต่างบอกว่างูมีสีดำ ดังนั้น ข้อความ 1 จึงเป็น **ความจริง** แต่หากมีคนหนึ่งบอกว่า งูตัวดังกล่าวมีสีดำ ส่วนคนอื่นอีก 6 คนเห็นว่างูตัวนี้ มีสีออกน้ำตาลเข้ม ไม่ใช่สีดำ จะทำให้ข้อความ 1 กลายเป็น**ความเท็จ**ไป

ข้อความ 2: *ผู้อำนวยการโรงเรียนคนนี้เป็นคนมือสกปรก*

ทุกคนที่รู้จักและทำงานใกล้ชิดรู้ว่าตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนไม่ยอมรับผลประโยชน์จากผู้ใด ไม่ว่าจะ โต้โต๊ะหรือบนโต๊ะ ปฏิเสธแม้แต่ของขวัญเล็กๆ น้อยๆ ที่ผู้อื่นนำมาให้

ดังนั้นข้อความ 2 จึงเป็น**ความเท็จ** แต่หากประสบการณ์ของคนทำงานด้วยเป็นอีกอย่างหนึ่ง ทุกคนรู้เห็นประจักษ์ว่าผู้อำนวยการโรงเรียนคนนี้ เรียกรับเงินใต้โต๊ะจากสำนักพิมพ์เอกชนรายหนึ่งเพื่อจะได้สั่งซื้อหนังสือเรียนทั้งหมดจากสำนักพิมพ์เอกชนรายดังกล่าว ประสบการณ์หลังนี้จะทำให้ข้อความ 2 กลายเป็น**ความจริง**ไป

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ประสบการณ์ร่วมของคนจำนวนมากใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินได้ว่า เรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นความจริงหรือเป็นความเท็จ แต่หลายกรณีเราไม่สามารถกำหนดให้บังเกิดประสบการณ์ร่วมหรือแม้แต่เกิดปรากฏการณ์ซ้ำได้ จำนวนการเกิดของประสบการณ์จึงสัมพันธ์กับความจริงและความเท็จด้วย ซึ่งแบ่งได้เป็น 7 ประเภทคือ

1) ประสบการณ์เดียวของคนคนเดียว ความเท็จมาก ความจริงน้อย

ประสบการณ์เพียงครั้งเดียวของคนคนเดียว มีโอกาสเป็นความเท็จมาก ความจริงน้อย เพราะไม่สามารถพิสูจน์ซ้ำได้ และไม่สามารถพิสูจน์ให้ผู้อื่นร่วมมีประสบการณ์ได้ เช่น เห็นผีกระสือ เห็นยมทูต เห็นพญานาค เห็นตัวเนสส์ที่ทะเลสาบล็อคเนสส์ เห็นมนุษย์หิมะ ถูกมนุษย์ต่างดาวลักพาตัว ฯลฯ ยิ่งถ้าประสบการณ์นั้น ผู้ประสบอยู่ในภาวะเมาสุราหรือเมายา สะลึมสะลือ อยู่ในอาการหวาดกลัว สติไม่อยู่กับเนื้อกับตัว คนที่ชอบเห็นสิ่งต่างๆ เป็นตุเป็นตะ ประสบการณ์ของเขายังมีโอกาสเป็นจริงได้น้อยมาก ประสบการณ์เห็นวิญญาณ เห็นพระเจ้า หรือเห็นมนุษย์ต่างดาวมักมีรายงานว่าเกิดกับบุคคลประเภทดังกล่าว

2) ประสบการณ์หลายครั้งของคนคนเดียว ยังคงมีโอกาเป็นความเท็จมากกว่าความจริง

มีปัจจัยใกล้เคียงกับประสบการณ์แบบที่ 1) เพียงแต่ผู้อ้างว่าประสบเหตุการณ์ได้ประสบซ้ำๆ เช่น เห็นนิมิตซ้ำๆ ถูกผีหลอกซ้ำๆ เห็นพระเจ้าซ้ำๆ ที่แรกก็ไม่เชื่อว่าจริง แต่พอเห็นบ่อยเข้าจึงยอมรับว่าได้เห็นจริง แต่เนื่องจากยังไม่สามารถพิสูจน์ให้ผู้อื่นเห็นตามด้วยได้ จึงยังคงมีโอกาเป็นความเท็จอยู่สูง มีความจริงอยู่น้อย

3) ประสบการณ์เดียวของคนหลายคนพร้อมกัน มีโอกาเป็นความจริงมากกว่าเท็จ

ประสบการณ์ร่วมของคนจำนวนมากพร้อมกันน่าเชื่อถือว่าเป็นความจริงได้มาก เช่น เห็นแสงประหลาดวิ่งผ่านท้องฟ้า เห็นจระเข้ยักษ์ในแม่น้ำ ถูกผีเข้าพร้อมกัน ประสบการณ์ร่วมของคนหลายคนอาจเกิดจากอุปทานหมู่ได้ อย่างไรก็ตามนับว่าประสบการณ์ประเภทนี้มีโอกาเป็นความจริงมากกว่าประสบการณ์ 2 ประเภทแรก

4) ประสบการณ์ซ้ำๆ ของคนหลายคน มีโอกาเป็นความจริงมาก ความเท็จน้อย

ประสบการณ์ประเภทนี้สามารถพิสูจน์ให้ผู้อื่นเห็นหรือรับรู้ตามได้ขอเพียงมีปัจจัยให้เกิดเหตุการณ์ครบถ้วน เช่น

- เมื่อน้ำทะเลลดลงอย่างรวดเร็วจะเกิดคลื่นยักษ์สึนามิซัดกระแทกฝั่ง
- หลังฝนตกตอนเช้าและบ่ายหากในอากาศมีละอองน้ำและมีแดดออก เมื่อหันหลังให้ดวงอาทิตย์ จะเห็นรุ้งกินน้ำ
- ขณะเครื่องบินกำลังลดระดับลงเพื่อลงจอด หากมีอาการปวดแก้วหู ให้กลืนน้ำลาย อาการจะดีขึ้น
- เมื่อไฟไหม้ให้ลงคลานจะได้ไม่ต้องสูดควันและบริเวณพื้นมีออกซิเจนมากกว่า จึงมีโอกาสรอดชีวิต

5) ไม่มีประสบการณ์ แต่เป็นทฤษฎีที่วงการวิชาการยอมรับ มีโอกาสเป็นความจริงมากกว่าความเท็จ

ข้อความบางอย่างพิสูจน์ไม่ได้ ทดลองไม่ได้ เพราะเป็นเพียงความคิดของมนุษย์ เช่น จุดเป็นสิ่งที่เล็กจนไม่มีขนาด ข้อความนี้พิสูจน์ด้วยประสบการณ์ไม่ได้ เป็นเพียงความเห็นในทางทฤษฎีของนักคณิตศาสตร์ แม้เป็นเพียงความคิดและจินตนาการแต่วงการเรขาคณิตยอมรับว่าเป็นจริง และความคิดนี้ช่วยสร้างความงอกงามให้แก่วงการวิชาการด้านเรขาคณิต

6) ไม่มีประสบการณ์ เป็นเรื่องสมมติที่เป็นไปไม่ได้ เป็นความเท็จ ไม่มีความจริง

ข้อความสมมติบางอย่าง เป็นความเท็จทั้งหมด เช่น *ถ้าทุกคนเป็นศรีธนญชัย โลกจะวุ่นวาย* ข้อความนี้เป็นเท็จเพราะศรีธนญชัยไม่มีตัวตนจริง และเป็นไปไม่ได้ที่ทุกคนนี้จะป็นศรีธนญชัยกันหมดโลก

7) ไม่มีประสบการณ์ เป็นเรื่องสมมติที่เป็นไปได้ เป็นความเท็จที่อาจบังเกิดผลจริงหรือไม่ก็ได้

เรื่องสมมติเป็นสิ่งที่ไม่ได้มาจากประสบการณ์ นับว่าเป็นความเท็จ หากเรื่องที่สมมติเกิดเป็นจริงขึ้นมา ก็ยังไม่แน่ว่าจะบังเกิดผลจริงตามความที่สมมติขึ้น เช่นข้อความ *ถ้าคนไทยมีระเบียบวินัย ประเทศชาติจะเจริญกว่านี้มาก* เป็นข้อความเท็จ หากเรื่องที่สมมติเกิดเป็นจริงขึ้นมา คือ *คนไทยมีระเบียบวินัย* ก็ยังสรุปให้แน่นอนลงไปว่าประเทศไทยจะเจริญมากกว่าในปัจจุบันไม่ได้